

یادداشت

تدوین گر: حسن حیدری - استادیار موسسه

سریال PDN: ۱۳۴۸۶۰

تاریخ: ۹۲/۹/۱۲

تیتراژ پیشنهادی: خطر نزول شدید سرمایه‌گذاری در اقتصاد ایران

خطر نزول شدید سرمایه‌گذاری در اقتصاد ایران

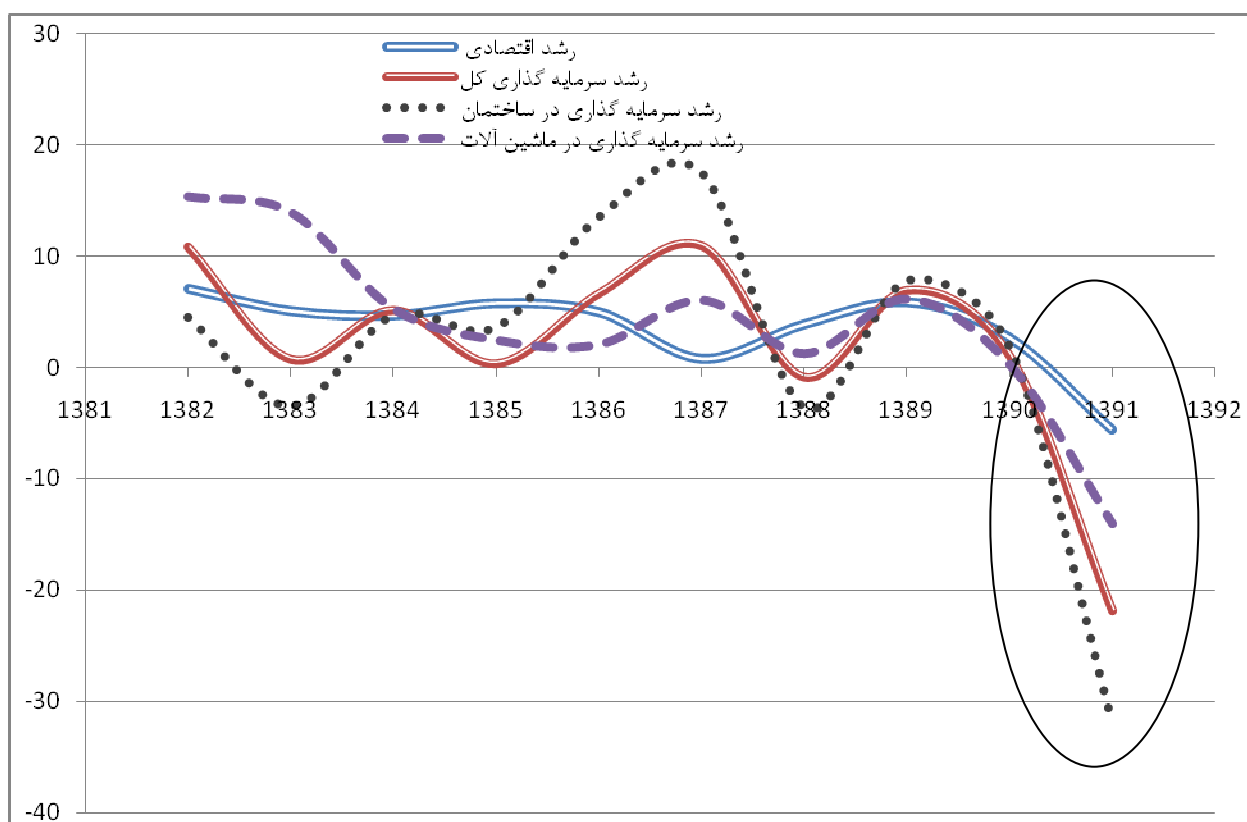
بانک مرکزی در روزهای گذشته اطلاعات تفصیلی مربوط به سال ۱۳۹۱ را در قالب شماره ۷۱ نشریه "نماگرهای اقتصادی" را منتشر کرد که هر سه ماه یک بار از سالهای گذشته منتشر می‌شود (هر چند در دولت قبلی این رسم عملاً مغفول مانده بود). شاید مهمترین موضوعی که درباره عملکرد اقتصاد ایران در سال ۱۳۹۱ توجه هر تحلیلگر اقتصادی را به خود جلب می‌کند، رشد اقتصادی منفی، آن هم به میزان ۵.۶ درصد است که برای سال ۱۳۹۱ گزارش شده است. در واقع رشد اقتصادی (به همراه نرخ تورم و بیکاری) خلاصه‌ترین معیاری است که می‌توان بر اساس آن حال و روز یک اقتصاد را توصیف کرد، از همین رو است که این رقم مورد توجه تحلیلگران و رسانه‌ها قرار گرفت. با این حال، از نگاه یک دانش‌آموخته اقتصاد، ارقام گزارش شده را باید با دقت بیشتری مورد بررسی قرار داد تا ابعاد دیگری از وضعیت نامناسب اقتصاد ایران در سال ۱۳۹۱ روشن شود.

جدول ۱: رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص به تفکیک ساختمان و ماشین‌آلات در سالهای مختلف

سال	رشد سرمایه‌گذاری در ماشین‌آلات	رشد سرمایه‌گذاری در ساختمان	رشد سرمایه‌گذاری کل	رشد اقتصادی
1382	15.4	4.5	10.8	7.1
1383	14	-3.5	0.7	5.1
1384	5.3	4.7	5.1	4.7
1385	2.5	3.6	0.3	5.8
1386	2.1	13.5	6.6	5
1387	6.1	17.5	10.9	0.8
1388	1.3	-3.6	-0.9	3.9
1389	6.2	7.8	6.9	5.9
1390	0.3	1.8	1	2.7
1391	-14	-32	-21.9	-5.6
متوسط دوره	3.9	1.4	2.0	3.5

شاید مهمترین ارقامی که بعد از رشد منفی اقتصادی جلب توجه می‌کند، رشد منفی سرمایه‌گذاری در اقتصاد ایران، آن هم به میزان تقریباً ۲۲ درصد است. نگاهی به اجزای سرمایه‌گذاری نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری در اقتصاد ایران

در سال ۱۳۹۱ (بر حسب قیمت‌های ثابت سال ۱۳۷۶) نه تنها رشد نداشته است، بلکه بیش از یک پنجم نیز از سال ۱۳۹۰ کمتر بوده است. اجزای اصلی سرمایه‌گذاری، شامل سرمایه‌گذاری در ماشین‌آلات و ساختمان نیز به ترتیب به میزان ۱۷ درصد و ۳۲ درصد نسبت به سال قبل کاهش یافته‌اند که این خود خطری جدی است.

سرمایه‌گذاری متغیری است که به نسبت نوسان زیادی دارد، با این حال متوسط رشد آن در دوره سالهای ۱۳۸۲ تا ۱۳۹۱ به میزان ۲ درصد بوده است. البته این متوسط تحت تاثیر رشد منفی سال ۱۳۹۱ است و اگر از آن صرف نظر کنیم، برای سالهای ۱۳۸۲ تا ۱۳۹۰ سرمایه‌گذاری در اقتصاد ایران به طور متوسط ۴.۶ درصد رشد کرده است. در خصوص اجزای سرمایه‌گذاری نیز وضعیت به همین ترتیب است، به گونه‌ای که متوسط رشد سرمایه‌گذاری در ماشین-آلات و ساختمان برای دوره ۱۳۸۲ تا ۱۳۹۱ به ترتیب ۳.۹ درصد و ۱.۴ درصد می‌باشد، با این حال اگر دوره مورد نظر را بین سالهای ۱۳۸۲ تا ۱۳۹۰ تعریف کنیم (به منظور پرهیز از اثر مسلط کاهش شدید سرمایه‌گذاری در سال ۱۳۹۱)، این ارقام به ترتیب رشد متوسط ۶ درصد و ۵.۲ درصد را نشان می‌دهند. مقایسه این ارقام با رشد محقق شده سرمایه‌گذاری و ارقام آن در سال ۱۳۹۱ نشان‌دهنده فاصله فوق‌العاده زیاد بین سال ۱۳۹۱ با متوسط سالهای قبل از آن است. در این دوره به جز در سال ۱۳۸۸ که رشد سرمایه‌گذاری منفی بوده است (آن هم به میزان کمتر از ۱ درصد)، در هیچ سالی سرمایه‌گذاری این میزان کاهش را نشان نمی‌دهد.

آنچه که باید از این ارقام مورد توجه قرار گیرد این است که شرایط در سالهای اخیر برای کسب و کار و سرمایه‌گذاری در اقتصاد ایران به قدری سخت و نامناسب شده است که در نتیجه آن عملاً انباشت سرمایه را در اقتصاد ایران به خطر انداخته است. این روند با روند بدتر شدن رتبه اقتصاد ایران در زمینه فضای کسب و کار در سالهای اخیر قابل مقایسه است. این موضوعی است که باید مورد توجه جدی سیاست‌گذاران اقتصاد ایران قرار گیرد، چرا که اگر رشد اقتصادی ۸ درصدی برای رسیدن به اهداف سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ در نظر باشد، با این روند سرمایه‌گذاری بسیار بعید است که بتوان به آن اهداف دست یافت.

<p>تایید رییس موسسه:</p> <input data-bbox="124 600 165 654" type="checkbox"/>	<p>تایید حوزه ریاست:</p> <input data-bbox="475 600 517 654" type="checkbox"/>	<p>تایید مدیر ذیربط:</p> <input data-bbox="826 600 868 654" type="checkbox"/>	<p>تایید تهیه کننده:</p> <input data-bbox="1177 600 1219 654" type="checkbox"/>
---	---	---	---